

General Marii Wittek

A. Rajewski sub. t. 2001

4. Raj. opm. 2014

Qd est.

02-010 H-ro

LIP

29

por.

PAKŁOWICZ Maria
zam. Andrzejewska

2285/411

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI

2285/kat

PAKŁOWICZ Monie

Zam. Anolrzejska

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa ✓

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora ✓

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora ✓

II. Materiały uzupełniające relację ✓

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945)

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja ✓

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓

VI. Fotografie ✓

I/n Relacja

- Zytosy Marii Andryaszkiej z ol. Pasłomierz, 2002. 69-arc
podpisany
złoty oryg. k. 1 s. 1-2
- Relacja Andryaszkiej Marii z ol. Pasłomierz, sporządzone
według schematu relacji o wojennej służbie kobiet-zołatek i I i II AKP
w l. 1939-1945, podpisana z datą 12 IV 1999
złoty oryg. k. 2. s. 3-6

Maria Andriejewna z. d. Pawłowicz
raem. Warszawa
ul.

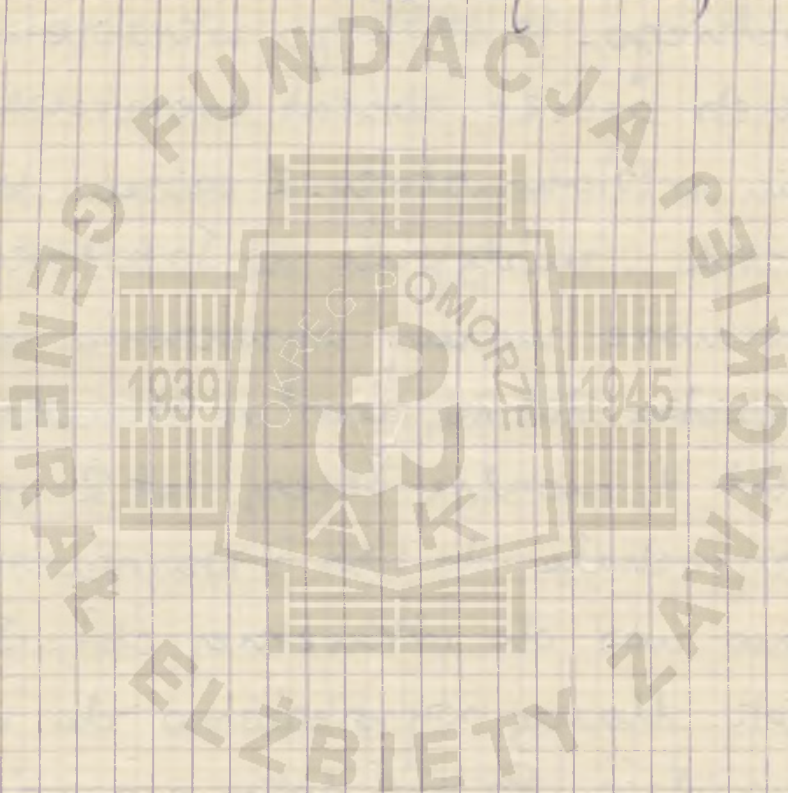
II/119
Wpłynęła dnia 13.03.
Licz. 028 254 2002
D.U.

Życiorys

Urodziłam się w 1920 r. w Żyrardowie. Ostatnie lata przed wojną mieszkałam z rodzicami w folwarku Józefin pow. Wypokre Mazowieckie woj. Białostockie. Ojciec nasz był leśniczym w majątku prof. Górskiego. W 1939 r. po wkroczeniu wojsk radzieckich ojciec został aresztowany i osadzony w więzieniu w Białymstoku. Z czasem wywieziono go do Dmuka a następnie do Sobótka. 10-11-1940 r. pod nieobecność mamy wywieziono nas t.j. mnie, brata Zbyszka lat 16, siostrę Hankę lat 14, siostrę Elżbietę lat 4, siostrę Teresę lat 2 oraz babcię, która przyjechała do nas z Warszawy na wakacje. Wywieziono nas do irkuckiej obł. Tajski rej. pos. Kwitok. Mamę wywieziono do miejscowości Sniehoberwoodna. Po pół roku przywiezli ją wraz z innymi do Kwitka. W międzyczasie zmarła siostra Elżbieta 31-V-40 r. a w listopadzie zmarła babcia. W 1942 r. brat pojednął do Armii Andersa. W 1943 r. ja i siostra Hanka zostałyśmy zmobilizowane do tej Armii W.P. w sielcach pod Moskwą. Przydzielono mnie do Batalionu Kobiecego im. E. Płotek do roboty podoficerów piechoty. Siostrę wchoiemyłam ale okazało się, że jestem chora na serce. Zostałam przydzielona do sztabu dywizji na sekretarza

rodzi 12.8. w 1948 r. została zdemobilizowana. ^{III/21}
Wychowałam się w rodzinie troje dzieci: troje wnuczek.
Po demobilizacji pracowałam jako księżka w Adm.
biurowo mieszkalnych na W-wa Ochota. W 1980 roku
przejechałam na emeryturę. Od 1994 r. jestem wdową
mieszkałam z synem. Utrzymywała się z renty po mężu.
Zaangażowana do Liga Kobiet. Nie byłam i nie jestem
w żadnej partii

Andrzejewski

W-wa 7
II/3

**Schemat relacji o wojennej służbie kobiet-żołnierzy
W I i II Armii Wojska Polskiego
w latach 1939-1945**

Relację można sporządzić również w sposób opisowy uwzględniając punkty schematu ale nie rozdzielając opisu na poszczególne punkty.

I. DANE OSOBOWE

1. Nazwisko (także panięskie z datą zmiany), imiona
Andrzejewska z d. Pawłowicz Maria
2. Data i miejsce urodzenia (w przypadku wsi podać powiat)
02-01-1920 r. Żyrardów
3. Imiona rodziców, nazwisko panięskie matki, dane o ich pracy zawodowej i społecznej
*Aleksander Elżbieta z d. Polberg
leśnicy matka nie pracowała*
4. Obecny adres składającej relację, nr telefonu
*02-010 Warszawa
tel.*

II. DANE ŚRODOWISKOWE

1. Wykształcenie (nazwy szkół i lata ich ukończenia)
średnie, szkoła handlowa w Siedlecach 1938.
2. Miejsce zamieszkania przed 1939 rokiem
fol. Józefin, pow. Wyrzkie Marowieckie woj. białostockie
3. Czym zajmowała się przed 1939 rokiem (nauka, praca-jaka?)
4. Przynależność do ZHP, PCK, PWK, ZMW, Sodaliczja Mariańska

III. UDZIAŁ W KAMPANII WRZEŚNIOWEJ 1939 ROKU

Przydział, funkcja, służba wojskowa lub udział w obronie cywilnej, służba sanitarna

IV. DANE Z OKRESU LAT 1939-1945
Nauka, praca, udział w konspiracji (jakiej?)

1/1/4

1. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR? (wywiezienie, aresztowanie, ewakuacja, miejsce pobytu – charakter pracy)

Szkolna obl. Tajrecki rejon pomiotek Kwiator
Praca w lesie, na składowiskach drewna, w biurze,
na siarokosach, przy ładowaniu wagonów drewnem.

2. Moja droga do wojska polskiego (mobilizacja- podać przez kogo zmobilizowana i kiedy, zaciąg ochotniczy)

Biuro mobilizacyjne w Tajreccie (ZSSR) w sierpniu 1943r

3. Data rozpoczęcia służby w wojsku i data zdemobilizowania

sierpniu 1943r do 29-X-1948r

4. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskową

Batalion Robiecy im. E. Piłster - szkoła podoficerów piechoty.
Sztab 1 Dywizji Piechoty im. S. Kosciuszki

5. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska lub funkcje w wojsku sekretarz sztabu Polowego

6. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku (szkoły, kursy, itp.)

szkoła podoficerów piechoty w Batalionie Robiecy im. E. Piłster

7. W jakich bitwach brała udział (miejsce, data, odniesione rany i kontuzje, gdzie i kiedy?)

sztab bojowy 1 D. Piechoty im. S. Kosciuszki

8. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji (data ostatniego awansu)

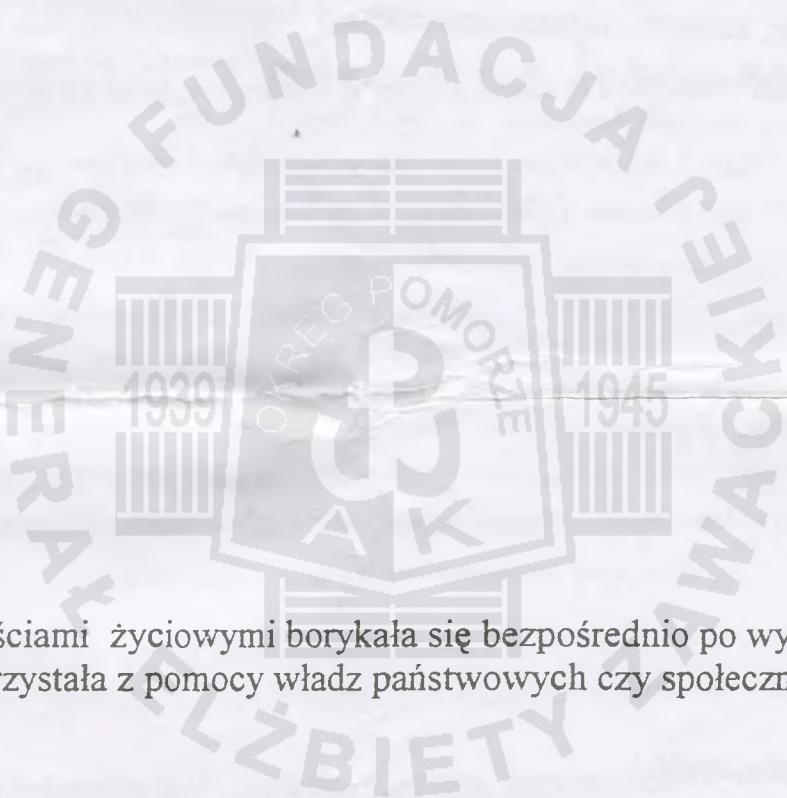
Porucznik

9. Odznaczenia bojowe, państwowe i społeczne

*Srebrny medal Zasługi na Polu Chwały,
"Kryzyś Zasługi" Kryzyś Kierowców i Inżynierów Odrodzenia Państwa
"Złoty odznak honorowy za Zasługi dla Warszawy".*

V. ŻYCIORYS POWOJENNY

1. Dalsze kształcenie się. Warunki rodzinne. Praca zawodowa i działalność społeczna. Wpływ służby wojskowej na życie powojenne. (Jest bardzo pożądane nadsyłanie oddzielnych wspomnień przedstawiających losy wojenne i powojenne)

2. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się bezpośrednio po wyjściu z wojska, czy korzystała z pomocy władz państwowych czy społecznych?

3. Obecne źródło utrzymania (emerytura, renta z ogólnego stanu zdrowia, renta inwalidy wojennego, renta rolna, renta wdowia, proszę uwzględnić grupy inwalidztwa)

II - grupa inwalidzka z ogólnego stanu zdrowia

4. Obecny stan zdrowia

senectatem i inogotanie przepisów.

5. Z jakiego rodzaju pomocy, służby zdrowia korzystała ?

Wojakowej

I/1/6

6. Czy była represjonowana po wojnie (sama autorka lub jej rodzina, aresztowania, śledztwo, okoliczności, data i miejsce)

7. Krótka charakterystyka najbliższej rodziny, jej losy wojenne, a także szczególnie sytuacje życiowe rodziców, rodzeństwa, męża, dzieci – ich wykształcenie, zawody, zajmowane stanowiska.

1939 w ojciec został aresztowany przez władze ZSSR i osadzony w więzieniu w Smoleńsku (ZSSR). Sierżant w 8 lat więzienia. Matka wywieziona do obozu w miejscowości Szelnobersk (ZSSR). Babcia i 4 letnia siostra zmarły na Syberii. Brat służył w Armii Amerykańskiej. Moje troje dzieci pracują. Córka Anna mieszka w USA. Rodzice po powrocie z ZSSR mieszkali w Pomeraniu koło W-wy. Ojciec pracował jako leśniczy. Na Syberii po przywiezieniu matki do nas do ps. Kwitach zajmowała się ona opieką nad ludźmi starymi oraz dziećmi których rodziny wymarły.

Pożądane załączenie :

- dokumentów, wspomnień i fotografii dotyczących okresów przedwojennego, kampanii wrześniowej oraz okresu wojennego
- wykazu książek i artykułów, w których wzmiankuje się o służbie wojskowej autorki relacji i o jej formacji
- bardzo prosimy o podawanie , na nadsyłanych fotografiach, daty, nazwy jednostki, miejsca oraz w miarę możliwości imion i nazwisk osób tam uwiecznionych.

jedno zdjęcie, które przekazujemy do albumu

Czytelny podpis

Anna Kowalska.....

Data 12-04-1999

I/2 Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora
kserokopie

1. Tytułowe zasimulowanie Nr. 33 759 chor. Pawłowiec Maria
odznaczony Rozkazem Naczelnego Dowódcy W. P. Nr 700
z dn. 20 VIII 1945. Orderem „Srebrny Krzyż Zasługi”
za bohaterstwo czynny i dzielne zaliczenie się do walki z hitlerowskim
wrogiem. M. p. listopad 1945
mps, rękopis, ksero k. 1. s. 1
2. Legitymacja Nr 5876 z dnia 4 I 1974. Rezerwa Moralna wiośni
strefy wojennej W. P. została Marii Andrzejewskiej „Złoty Odznak
Honorowy” „Za zasługi dla W. P.”
mps, ksero k. 1. s. 2
3. Legitymacja Nr 1231-73-3, Uchwała Rady Państwa
z dnia 14 IX 1973 odznaczony została Andrzejewska Maria
Krzysztof Karłowicz Orderem Odrodzenia Polski
M. p., 14 IX 1973, mps ksero k. 1. s. 3
4. Warszawskie Ogrody Przemysłu im. T. Kościuszki, por. Pawłowiec Maria
została przyznana Odznaką Kosciuszkowską, W. P., 10 II 1947.
mps, k. 1. s. 4

WOJSKO POLSKIE

Tymczasowe zaświadczenie Nr 33759

Okaziciel niniejszego

Chorąży
Antoniego *Hubnia c.* *Hellesandera*

odznaczona

Grochowem *Podwójny* *Wojdka* *Polarny*
(Stos. nazwisko, imię, imię (ojc.)
deklaracji lub rozkazu)

Nr *700*

z

" *20*

"

sierpnia

1945

r.

ZA BOHATERSKIE CZYNNY I DZIELNE ZACHOWANIE SIĘ
W WALCE Z NIEMIECKIM NAJEZDZĄ

Orderem, medalem

Srebrny *Krzyż* *Wojenny*

Srebrny *Wojenny* *Krzyż*
Podpis wręczającego:
Stanisław *Perkowski*

Zaimowane słownictwo ~~sekretnie~~

M. p. " " " " " "

listopada

1945

Groszno - leży

I/2/1

Wpłynęło dnia 13.03
Ld. 828 Ad. Noa

I/2/2

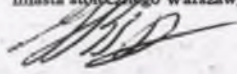
Rada Narodowa
miasta stołecznego Warszawy
nadała

~~Marii~~ ANDRZEJEWSKIEJ

ZŁOTĄ
ODZNAKĘ HONOROWĄ
« Za zasługi dla Warszawy »

Legitymacja Nr 5876
z dnia 4.I.1974 r.

Przewodniczący Rady Narodowej
miasta stołecznego Warszawy

Wypłynęło dnia 13.03
Ld. 825 HSK 1001

POLSKA RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

LEGITYMACJA

Nr 1231-73-3

WARSZAWA

dn. 14 września 1973 r.

T/2/3

UCHWAŁĄ RADY PAŃSTWA

z dnia 14 września 1973 r.

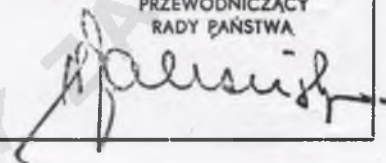
odznaczony (a) został (a)

Ob. ANDRZEJEWSKA

Maria c. Aleksandra

KRZYŻEM KAWALERSKIM
ORDERU ODRODZENIA POLSKI

PRZEWODNICZĄCY
RADY PAŃSTWA

I WARSZAWSKA DYWIZJA PIECHOTY
Im. TADEUSZA KOŚCIUŠKI

I/214

Ob. porucznik

Pawłowicz Maria

Żołnierzowi T. D. P. uczestnikowi walk

o Wolną Demokrację Polską

została przyznana

ODZNAKA KOŚCIUŠKOWSKA

I-rzecz Warszawskiej Dywizji Piechoty

Im. Tadeusza Kościuška

Mielecki

(podpis dowódcy)

Sielecki

pulk. dypl.

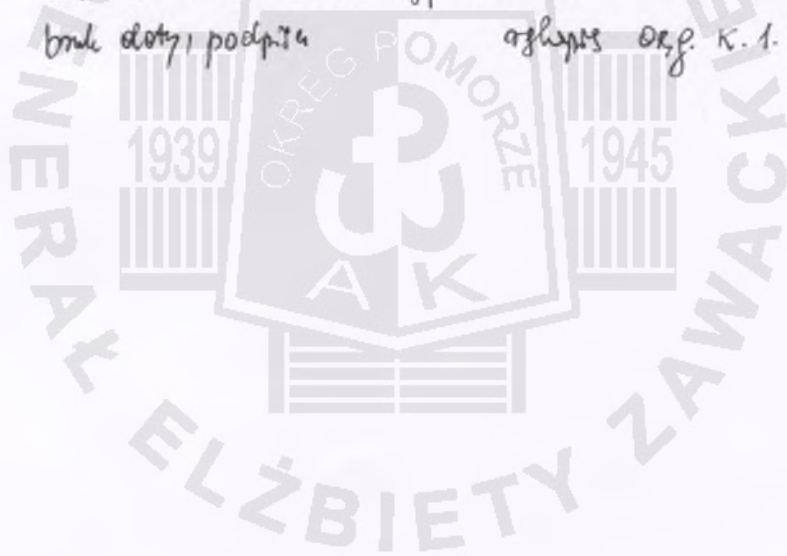

Warszawa dn. 10 lutego 1944.

FUNDACJA GENERAŁA WŁADYSŁAWA ŻELAZNY
BIBLIOTEKA ZAWACKIEJ

I/3 Inne materiały o charakterze dokumentacyjnym dotyczące relacji

1. Kwestionariusz „Towarzysz frontowy dzień” wypełniony na miejscu Merle Andriejaska z ol. Państwicz
brak podpisu i daty zgłosz. org. k. l. s. 1-2
2. Kwestionariusz Kółko Kombatantek I i II AUP przy Łańcuch
Waniewska Ligii Kobiet, wypełniony na miejscu Merle
Andriejaska z ol. Państwicz, brak podpisu i daty
zgłosz. org. k. l. s. 3-4
3. Ankieta członka Klubu Kombatantów 1 Dywizji Piechoty
im. P. Kosciuszki, wypełniona na miejscu Andriejaska Olent
brak daty, podpisu zgłosz. org. k. l. s. 5-6

AM

Wz 17

17/1

Kwestionariusz

" TOWARZYSZEK FRONTOWYCH DRÓG "

1. Imię i nazwisko Maria Andryczowska
2. Nazwisko panieńskie Andryczewska ew. pseudonim
3. Data i miejsce urodzenia 2 stycznia 1920 r. Lwów
4. Miejsce zamieszkania W-wa
/miejscowość, ulica, numer, powiat/
5. Miejsce i rodzaj wykonywanej pracy nie pracuje: zawodowo
6. Data i miejsce wstąpienia do jednostki wojskowej, oddziału partyzanckiego, ruchu oporu marzec 1943 r. Silesia ZSRK
7. Czas, miejsce i rodzaj działalności w wojsku, partyzancie, ruchu oporu Wiosna 43 r. do 1-44 r. Bat. Kob. m. S. Polesie od 1-44 do 47 r. sekretarz Sodu Polskiego 1 P. P. m. J. Kowalski wstąpienie do 1948 r. - 29-8-1948 r. - Protokolent. Wojsk. Sodu. Okręgowego w Warszawie. 29-8-1948 r. przeniesiona do rezerwy.
8. Czy brała udział w bezpośrednich walkach z okupantem, podać gdzie
9. Czy była ranna, gdzie
10. Czy posiada dokumenty lub świadków, którzy mogą potwierdzić powyższe dane
11. Czy posiada dokumenty wojskowe i zdjęcia z lat walki, jakie tytułowe wyróżnienie o abstrakcyjnych
12. Czy należy do ZBoWiD należy od 30-V-1969 r.
13. Inne organizacje społeczne do których należy oraz funkcje liga Kobiet
14. Posiadane odznaczenia państwowe, wojskowe i społeczne medale państwowe polskie i radzieckie, odznaki wyróżniające, Srebrny medal Zasługi na Polu Chwały 2000. Tytułowa od 30-V-1969, Srebrny Krzyż Zasługi Tytułowa 2000. od 30-V-1969; medal za udział w walkach o Berlin - 19 leg. 04031

Dodatkowe dane :

KOŁO KOMBATANTEK I i II ARMII WP
przy Zarządzie Warszawskim Ligi Kobiet

Kolona 2. L. 2

KWESTIONARIUSZ

Imię i nazwisko Maria Andrzejewska		ewent. pseudonim -
Imiona rodziców Aleksander i Elżbieta		Pawłowicz nazwisko panięskie
Zyrardów Miejsce urodzenia (miejscowość, wojew.)		2.01.1920r data urodzenia
Adres: Warszawa, ul. 1		02-010 tel. Nr
Miejsce pracy (ewent. rodzaj renty, emerytury)		
(miejscowość)	(nazwa zakładu pracy)	(stanowisko) tel. służb.
Przynależność partyjna: bezpartyjna		Wykształcenie (ogólne, specjalne) 3-letnia szkoła handlowa
Przynależność do organizacji społecznych: ZBOWiD . od . 1969		Pełniona funkcja członek
Inne organizacje . Liga Kobiet . od 1947r		czł. zarządu koła nr. 1
Służba wojskowa od IX.1943 do 29.X.1948		Obecny stopień wojskowy 1945r.
Nazwa jednostki wojskowej:		
1. Batalion Kobiety . od IX.1943 . do I.1944		funkcja szeregowy
2. Sąd. Polowy. I. DP. . od I.1944 . do 1947		funkcja sekretarz
3. Wojskowy Sąd Okr. W-wa . od 1947 . do 29.X.1948		funkcja protokolant
ZBatalionem Kobięcym z Sielc nad Oką a następnie Sędem Polowym I. DP. przeszła szlak wojenny przez Lublin, Łódź , zdemobilizowana		
Udział w walkach: (wymienić miejscowości lub operacje wojenne) w Warszawie w 1947r.		
nie była ranna		
Czy była ranna lub kontuzjowana (gdzie i kiedy):		
Dokumenty potwierdzające przebieg służby wojskowej:		
Książeczka oficerska		WKR
(rodzaj dokumentu)		(przez kogo wydany)

Posiadane odznaczenia wojskowe i cywilne:

1. Rodzaj odznaczenia	2. Data nadania	3. Za jakie zasługi
Srebrny Krzyż Zasługi	1945 r	
Srebrny med. Zasł. na Polu Chwały	1946	
Medal " Za Berlin"	3 2	" "
Medal " Za Odrę, Bałtyk i Nysę "		" "
Medal " Zaw Wolność i Zwycięstwo "		
Odznaka Kościuszkowska		" "
Odznaka Grunwaldzka		" "
Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski	- 14.IX.1973	
Odznaka za zasługi dla Warszawy		I.1974
Srebrny Medal za Zasługi dla Obronności Kraju		1978r.

Dodatkowe dane o udziale w walkach, pracy społecznej i inne:

Od 1943 roku porucznik rezerwy Maria Andrzejewska z domu Pawłowicz służy w szeregach Ludowego Wojska Polskiego, początkowo w Batalionie Kobiecym w Sielcach nad Oka następnie skierowana do Sądu Polowego I.DP jako sekretarz przechodzi ze swoją jednostką cały szlak wojenny przez Lublin, Łódź do Warszawy gdzie ~~przeznaczona do~~ pracuje w Wojskowym Sądzie Okręgowym do 29.X.1948r. W cywilu pracuje ADM-2 Ochota, następnie w PGM-Ochota przy ul.Grójeckiej Społecznie działa na terenie Ligi Kobiet / jest członkiem Zarządu Koła Nr.1 /i w środowisku Kombatantek I i II Armii WP.

Adnotacje Zarządu Koła:

Data wypełnienia kwestionariusza: Warszawa, dnia 19. roku.

ANKIETA CZŁONKA KLUBU KOMBATANTÓW I DYWIZJI PIECHOTY
im. TADEUSZA KOŚCIUSZKI

1. Nazwisko i imię *Andrzejewska Maria* imię ojca *Aleksander*
2. Imię i nazwisko panięskie matki *Elixbieta Polberg*
3. Data i miejsce urodzenia *2-I-1920* *Zywardów*
4. Adres zamieszkania nr. telef. *02-010 W-wa*
5. Miejsce pracy, adres, nr. telef. *telefon domowy*
6. Wysokość zarobku /np. renta *8120*
7. Wykształcenie ogólne, znajomość języków obcych *średnie rosyjski*
8. Przynależność do partii i organizacji społeczno-politycznej *ni*
9. Wykonywana praca społeczno-polityczna *ni*
10. Nr. legitymacji ZBoWiD *20006*
11. Wykształcenie wojskowe i obecny stopień wojskowy *szkolenie podof. piechoty*
w Sam. Bat. Kob. im. E. Plater *kapitan* *x-83r*
12. Udział w walkach /miejsce walki/ *Szlaki bojowy* *1. DP im. T. Kosciuszki*
~~*w Sam. Bat. Kob. im. E. Plater*~~
~~*kapitan x-83r*~~
13. Przebieg służby wojskowej, stopień wojskowy, zajmowane stanowisko jednostka
od - do *VIII-43r* *szkolenie podof. w Sam. bat. Kobiecym im. E. Plater*
grudzień 43r skierowana do sądu 1-go Korpusu *lutym 44r*
skierowana do sądu 1. DP im. T. Kosciuszki na sekretarza Po
rozwiązaniu sądów dywizyjnych skierowana do sądu okręgowego
w Warszawie na sekretarza do 29-X-48r
14. Udział w walce pod Lenino od - do *ni brata uczestnik*
15. Udział w walkach na szlaku bojowym od Bugu do zakończenia wojny, jak rów-
nież w walkach z bandami po wyzwoleniu /podać krótki opis osobistych czynów/
bezpośrednio udziału ni brata

- 16. Ranienia i kontuzje /gdzie i kiedy/
- 17. Posiadane odznaczenia /Ordery, Medale, Krzyże, odznaki pamiątkowe
 Kościuszkowskie /kto nadał, data nadania, nr. legitymacji Krzyż Kawalerski Orderu
 Odr. Polski Nr leg. 1231-73-3 z 14-IX-73r Rada Państwa, Srebrny Krzyż Zasługi
 Symonowice zasłużeni Nr 33-75-9 z 20-8-45r roz. Nr 700. MON. Srebrny Medal
 Zasł. na Polu Chwały leg. AAO. rok 1073 z d. 13-X-45r MON. Medale
 pamiątkowe. Od. re. Nysa Bałtyk, Za Wale, Srebrny medal za Obrońności
 Kraju leg. 5-66977 z d. 10-X-78r za Berlin leg. Nr 04031 z 11-X-66r. Odznaka
 Kościuszkowska leg. 002593 z 10-X-42r Odr. Grunwaldzka leg. 042-550 z 28-VI-46r
 odznaki Radzieckie za Warszawę, Berlin, i zwycięstwo
- 18. Stan rodzinny /ilość osób na utrzymaniu/
nie ma
- 19. Czy otrzymuje zapomogi stałe ZBoWiD, DR Narodowych
- 20. Warunki mieszkaniowe /dobre - ~~złe~~
- 21. Stan zdrowotny /inwalidzkie choroby, stałe itp./ reumatyzm
- 22. Czy jest ubezpieczony / z jakiego tytułu / z pracy C.P. Wiek - MON

UWAGA ! do odznaczeń bojowych zalicza się :
 "Krzyż Virtuti Militari" "Krzyż Grunwaldu" "Krzyż Walecznych"
 "Medal Zasłużonym na Polu Chwały" radzieckie Ordery bojowe,
 medale pamiątkowe radzieckie i polskie oraz odznaka Kościuszkowska
 i Grunwaldzka.

.....
 własnoręczny podpis

II Materieby uzupełniające relacje

Andrzejewska Maria z d. Pawłowiez (2. I 1920)
sylwetka, na podst. relacji Marii Andrzejewskiej i informacji Anny
Szelemez (Ciostry) w: Kobiety - z'olaczenie 1 i 2 Arcaii W.P.
biografie i wspomnienia pod red. Marii Wójcickiej Lublin 2010
str. 13-19, fot.

mps. ksero k. 7. s 7

**ANDRZEJEWSKA Maria z d. Pawłowicz
(2.01.1920)**

Urodziła się w Żyrardowie. Jest córką Elżbiety i Aleksandra Pawłowiczów z Warszawy. Jej dziadek, Jan Pawłowicz, był właścicielem renomowanej firmy budowlanej w Warszawie, po której pozostały zabytkowe kamienice na Mokotowie. Firma ta budowała też kościół na placu Zbawiciela. Fakt ten uwieczniony jest na tablicy w ołtarzu kościoła.

Aleksander Pawłowicz, przebywając na praktyce w lasach sobieszyńskich na Lubelszczyźnie, poznał swoją przyszłą żonę, Elżbietę Polberg, która mieszkała w majątku hrabiego Kickiego w Wólce Sobieszyńskiej. Po ślubie ojciec został leśniczym prywatnych lasów hrabiego. Jednocześnie wykładał leśnictwo w Szkole Rolniczej w Brzozowej. Z Wólki Sobieszyńskiej rodzice Marii przenieśli się do Żyrardowa. Tam ojciec pracował również jako leśniczy prywatnych lasów.

Niedługo przed II wojną światową rodzina Aleksandra i Elżbiety Pawłowiczów, w której było pięcioro dzieci, przenieśli się do Józefina k. Łap w woj. białostockim. Ojciec został plenipotentem prof. Górskiego w jego dobrach. Jako nadleśniczy zajmował się gospodarką leśną. Matka prowadziła dom, kultywowała polskie tradycje. Wychowywała dzieci w patriotycznej atmosferze, na wzorce swojego dziadka Rafała Załęskiego, powstańca styczniowego.

Maria Pawłowicz, jej brat Zbigniew i siostra Anna uczyli się w Siedlcach. Do domu przyjeżdżali na święta i wakacje. Po uzyskaniu matury pracowała i mieszkała w Warszawie. W sierpniu 1939 roku przebywała na urlopie w Józefinie. W lecie tego roku, w majątku w Józefinie, była też babcia, matka ojca. Przyjechała z Warszawy. Gdy wybuchła wojna brat Zbigniew nie wyjechał do szkoły w Siedlcach. W dniu 1. września cała rodzina Pawłowiczów przebywała w Józefinie. Babcia nie mogła wrócić do Warszawy, gdyż przestały kursować pociągi.

Wrzesień 1939 r. był piękny i słoneczny. Zaczęło się kopanie kartofli w przydomowym, wielkim ogrodzie.

Z początkiem września podano do wiadomości, że mężczyźni powinni opuścić miejsce zamieszkania i wyjechać na wschód. Ojciec zabrał co ważniejsze dokumenty i z synem Zbigniewem oraz fernalami opuścił majątek. Do Józefina wkroczyło niemieckie wojsko. Wkrótce Niemcy skonfiskowali baterię z domowego radia. W dzień przychodzili do domu Niemcy, w nocy - polscy żołnierze, głodni,

opuszczeni przez dowódców, zagubieni, nie znający okolic, w których znaleźli się. Pytali o drogę do Białegostoku. *Matka dawała im jeść w przedpokoju przy świecach, by nie zdradzić ich obecności przed Niemcami; na drogę szykowała jedzenie. Doradzała, by szli lasami, ponieważ Niemcy do lasów nie zapuszczali się.*

Dni płynęły w niepewności i napięciu.

Niemcy dość szybko opuścili Józefin. Do domu powrócił ojciec z synem i fomalami.

19. września 1939 r. wkroczyli żołnierze sowieccy. W domu Pawłowiczów zajęli trzy pokoje. Mebli nie pozwolili zabrać, zapewniali, że nic z nich nie zginie. Kradli z gospodarstwa indyki i kury, które gospodyni musiała im piec. Gdy po sześciu tygodniach opuścili dom, zabrali wszystko, co było możliwe do wzięcia. Szafy i biurko otworzyli siekierami. Nawet meble z werandy zniknęły. Podarli zdjęcia w rodzinnym albumie.

Wkrótce po wkroczeniu wojsk sowieckich aresztowany został ojciec i brat Zbigniew. Rodzina nie wiedziała, dokąd ich zabrali. Aresztowali też właścicieli majątków i urzędników. Robili częste rewizje w domu, buntowali fernali przeciwko ojcu.

W grudniu 1939 r., po przesłuchaniach, wrócił do domu brat. Od niego rodzina dowiedziała się, że ojciec jest w więzieniu w Białymstoku. Ponieważ więźniom można było dostarczać bieliznę i jedzenie, matka na zmianę z Marią, jeździły do więzienia. Paczki były przyjmowane, ale nie doręczane. Nie zezwalano także na widzenie.

Taka sytuacja miała miejsce do 9. lutego 1940 roku. W tym dniu matka pojechała do Białegostoku. Mówiono, że będą wywozić więźniów. Miała nadzieję, że zobaczy ojca.

Następnego dnia, tj. 10. lutego 1940 roku o świcie, łomocząc w drzwi, weszło do domu kilku uzbrojonych mężczyzn z oficerem sowieckim. Dzieci były same z babcią. Matka nie wróciła jeszcze z Białegostoku. Polecili szybko pakować się do wyjazdu. Najmłodsze dzieci (Elżbieta - niecałe 4 lata, Teresa - 2 lata) jeszcze spały. Zbudzone, płakały. Maria Pawłowicz uparła się, że z domu nie wyjdzie, dopóki matka nie przyjedzie. Oficer, który wiedział, że matka nie wróci, kazał pakować jak najwięcej potrzebnych do życia rzeczy. *Babcia stała porażona sytuacją, straciła głowę. Do torby wrzuciła jedynie nóż i jakieś drobiazgi. Najgorzej, że nie miała się w co ubrać, bo przyjechała do nas w lecie w jedwabnym płaszczu i słomkowym kapeluszu. Ubrałyśmy ją w ciepły szlafrok mamy, jakąś czapkę, bambosze i burkę. Zbyszek ubrał się w ojca starą kurtkę. Ja i Hanka włożyłyśmy po parę sukienek, na to kurtkę. Elżunia pojechała w jesionce,*

bo jej kożuszką była nakryta dzieża z ciastem na chleb – pisze w swoich wspomnieniach Maria Pawłowicz. Widząc to, oficer sam zaczął składać pościel z łóżek, zawiązywał ją w prześcieradła, pakował wszystko, co znalazł. Na czekające pod domem sanie wrzucił nawet materace z łóżek. Gospodyni Irena dała dzieciom na drogę swój chleb. Nie pozwoliła zabrać maleńkich dzieci bez śniadania. *Posłuchali jej, bo była z czworaków i jako służąca, według nich, należała do tych uciemiężonych.*

Oficer, który pakował dzieci, pojechał z nimi do Sokół. Raz jeszcze im pomógł. Wszystkie rzeczy przeniósł do wagonu towarowego, ułożył materace i pościel, pomógł wejść do wagonu, w którym było już ponad 30 osób, m.in. gajowi z Józefina ze swoimi rodzinami. Żona jednego z gajowych była w zaawansowanej ciąży. Dołączono też kilku mężczyzn z więzienia. Byli brudni i zawszeni; z czasem wszy rozeszły się po wszystkich. Całą dobę czekali, zanim pociąg ruszył. Nie wiedzieli dokąd jadą. Wagony były zamknięte od zewnątrz. Raz dziennie otwierano je. Wtedy pozwalano wychodzić dwóm osobom po wodę. W drodze przez ZSRR dostawali zupę. Mężczyźni wydrapali w drzwiach szparę, by obserwować drogę. Po długiej podróży ukazały się góry. Mówiono, że to Ural i że w takim razie wiozą ich na Syberię. 3-go marca pociąg przyjechał w okolice Irkucka. Po całym dniu czekania w wagonie zostali wyładowani. Wieczorem dostali kartki z przydziałem baraku i nazwą *posiołka*. Sańmi przewieziono ich do miejsca przeznaczenia, którym był Kwitok w Tajszeckim rejonie, Irkuckiej *oblasti*. Dostali przydział do baraku nr 4, kwatera 10. Naczelnik *uczastka* pomógł dzieciom przenieść rzeczy do baraku. Pokazał, gdzie jest łaźnia i gdzie dostaną zupę. W barakowej „kajucie”, która nie miała drzwi, były piętrowe prycze, stół i po jednym taborecie na osobę. Przez całą noc musiało palić się światło; chroniło to częściowo przed pluskami. W zimie zamarzała woda w wiadrze, w lecie plagą była meszka. Granic *posiołka* nie wolno było opuszczać.

Na początku zesłania Maria Pawłowicz pracowała w składzie drewna, później w kantorze. W nocy, gdy podstawiano wagony przy składzie drewna, była wzywana do jego ładowania. Siostra Anna i brat Zbigniew pracowali przy wyrębie drzew w tajdze, w tartaku, elektrowni i w *szyrpotrebie*. Aby dostać kartkę na chleb i zupę trzeba było pracować. Dzieci, starcy i niedołężni, niezdolni do pracy otrzymywali 400 g chleba, pracownicy biurowi – 500 g, a pracujący w lesie – 800 g. Sklepu z innym towarem, niż chleb na kartki, nie było.

W *posiołku* Kwitok był duży szpital, zawsze pełen chorych. Na wiosnę najczęściej chorowały dzieci; wiele z nich umierało. W jesieni

szpital wypełniał się starszymi. W końcu maja 1940 r. umarła Elżunia. *Miała do mnie żal, że wywozłam ją tak daleko, gdzie nie ma co jeść. Tęskniła bardzo za mamą i domem.* Maria z bratem i Anną pochowali siostrzyczkę w tajdze.

Od pierwszych dni pobytu na Syberii, Maria rozpoczęła poszukiwania matki. Napisała list do księdza Idźkowskiego w Poświętnym, prosząc o pomoc i powiadomienie matki o miejscu pobytu jej dzieci. Odpowiedź długo nie przychodziła. Ksiądz nie mógł dowiedzieć się, gdzie wywieziona została Elżbieta Pawłowicz. Przesłał dzieciom paczkę ze słoniną i miodem.

Po pół roku do Kwitoka przyjechał transport z Polakami, wśród których była matka Marii. Przyjechała z obozu Suchobezwodnaja w Gorkowskiej *oblasti*. Wystarała się w NKWD, by wysłano ją do dzieci na Syberię. Spotkanie było dramatyczne. Córeczka Elżunia nie żyła, Teresa z niedożywienia przestała chodzić, matki nie poznała.

Od tej pory dzieciom było nieco łatwiej. Maria, Anna i Zbigniew pracowali, matka opiekowała się małą Teresą i niezaradną teściową, starała się o mleko dla dzieci i ser.

W 1941 r. powstała delegatura ambasady polskiej w Tajszece. Przedstawiciel delegatury, Michał Tumiłowicz z Warszawy, zatrudnił część ludzi do pracy. Zorganizował szkołę polską, w której uczyły nauczycielki przebywające na zesłaniu. Ponieważ papieru nie było, dzieci pisały kredą na wyheblowanych deseczkach. Zajął się też starszą młodzieżą, dla której w klubie organizowane były po pracy zajęcia.

Wczesną wiosną 1942 r. do *posiołka* Kwitok dotarła wiadomość o utworzeniu Polskich Sił Zbrojnych w ZSRR pod dowództwem generała Władysława Andersa. Brat Zbigniew zgłosił się do polskiej armii. Słuch po nim zaginął. Dopiero po wojnie, po długich poszukiwaniach przez Międzynarodowy Czerwony Krzyż, rodzina dowiedziała się, że nie żyje. Zmarł w marcu 1943 r. w szpitalu wojskowym w Margiełan w Uzbekistanie.

Po pewnym czasie zaczęły przychodzić transporty z ubraniami i żywnością UNRRY. W *posiołku* było 3000 zesłańców. Wszyscy zostali dokładnie zaewidencjonowani. Żywność i ubranie rozdawane były dokładnie według ilości osób w rodzinie. Można też było przemieścić się w inne miejsce Związku Radzieckiego.

W jesieni 1942 r. kolchoz „Szewczenko” potrzebował ludzi do żniw i kopania kartofli. Do tej pracy poszła matka Marii. Kopała ziemniaki, za co dostawała co dziesiąte wiadro. Maria i Anna pracowały przy żniwach, na wiosnę - przy sianokosach. W kolchozie można było zamieniać ubranie na żywność.

5/5

W 1943 roku, po wiosennych sianokosach Maria i Anna wróciły do *posiołka*, żeby zaksięgować kwity i przygotować listy płac dla robotników. Zstały ogłoszenie, że kobiety w wieku 18-35 lat mają zgłosić się na komisję poborową do wojska. Maria i Anna Pawłowiczówny zgłosiły się natychmiast. Okazało się jednak, że komisja zakończyła prace. Kto nie zdążył, miał zgłosić się w następnym terminie do Tajsztetu. Lekarz w Kwitoku nie chciał wydać Marii stosownych papierów, mimo, iż miała 23 lata. Była chora na serce. Pojechała do Tajsztetu bez dokumentów. Za wszelką cenę chciała dostać się do wojska. Przekonała komisję, została zakwalifikowana.

Zebrała się grupa dziewcząt z obwodu tajszeckiego. Wszystkie załadowano do wagonów i zawieziono do Irkucka, w którym był punkt zborny. Podróż trwała kilka dni. Konwojentem i opiekunem grupy był oficer rosyjski. Marię Pawłowicz powołano na jego zastępcę. Na każdym postoju chodziła po suchy prowiant i odpowiadała za porządek w wagonach. Do Irkucka przybywało wiele kobiet z różnych rejonów. W transporcie zebrało się 179 osób. Szefem i jego zastępcami byli Rosjanie. Na każdej z mijanych stacji była gorąca woda. Raz na dobę pociąg stawał na boczniczy. Wówczas wszyscy prowadzeni byli czwórkami do wagonu-stołówki na obiad. Prawie na każdym postoju zostawało kilkanaście dziewcząt. Na jednej ze stacji Marii Pawłowicz wypadła kolejka ugotowania zupy z otrzymanych kostek soi. Udała się po wrzątek. W tym czasie pociąg ruszył. Nie zdążyła dopędzić go; dwa przejeżdżające transporty przecięły jej drogę. Została na stacji z wiadrzem zupy. Nie straciła orientacji. Następnego dnia miał jechać pociąg osobowy do Moskwy. Było zimno, ubrana jedynie w bluzkę, zakatarzona i brudna prosiła komendanta stacji o pomoc. Okazał się ludzki. Dostała talony na obiad i do pomieszczenia z łóżkiem i pościelą. W porównaniu z tygodniowym leżeniem na gołych deskach w wagonie z Irkucka, te warunki były wspaniałe. Rano powiadomiono ją, że wkrótce będzie pociąg do Moskwy. Pobiegnęła. Pociąg już stał na stacji. Zgłosiła się do kierownika składu. Odmówił przyjęcia, gdyż miał komplet pasażerów. Bliska płaczu zwróciła się o pomoc do komendanta wojennego. Po jego interwencji, z której wynikało, że Maria Pawłowicz jest bohaterem jadącym walczyć z wrogiem, została przyjęta. Opowieści komendanta wysłuchali też oficerowie, jadący z Taszkentu do Moskwy. Zabrali ją do swojego wagonu. Pociąg miał miejsca leżące. W dzień siedziała na czyimś pościelaniu, na noc zwalniała miejsce i kładła się między ławkami na podłodze, na futrzanych kombinezonach lotniczych. Oficerowie dzielili się z nią swoim prowiantem. Od jednego z lotników dostała ręcznik, mydło, grzebień i chustkę

11/6

do nosa. Radzili, by jechała z nimi do Moskwy. Nie zdecydowała się ryzykować, nie miała dokumentów. Po trzech dniach jazdy dano znać, że na stacji stoi jej pociąg. Pobieгла do drzwi. Zanim dostała się do wyjścia, transport ruszył. Na następnej stacji czekała w napięciu. Nadjechał pociąg, z którego wysiadła siostra Hanka i dwie znajome dziewczyny.

Dojechali do stacji Diwowo. Tu nastąpił wyładunek. Kobiety ustawione w czwórki wyruszyły w kierunku Sielc. W obozie nad Oką przeszły badania lekarskie. Maria nie przyznała się do swojej choroby, została przyjęta. Dostała przydział do Samodzielnego Batalionu Kobięcego im. Emilii Plater w 1. Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki. Wydano bieliznę, mundury, obuwie i czapki. Następnego dnia rozstawiały dla siebie namioty w lesie. Karabiny, maski przeciwgazowe i łopatkę dostały dopiero po przysiędze 15. lipca 1943 r.

Siostra Anna otrzymała przydział do 2. pułku artylerii lekkiej w 2. Dywizji Piechoty.

Od pierwszych dni wdrożono żelazny regulamin: rano mycie w rzece Oka, sprzątanie namiotów, apel i modlitwa, śniadanie, do obiadu ćwiczenia. Chore serce Marii nie wytrzymało tak dużego tempa i wysiłku. Pewnej nocy dało o sobie znać, cała spuchła. Lekarz obozowy zdecydował odesłanie jej do Kwitoku, z którego przyjechała. Za wstawiennictwem zastępcy dowódcy kompanii, Ludwiki Bibrowskiej, pozostała w batalionie. Od tej pory zadaniem jej było szkolenie nowo przyjętych dziewczyn z zakresu budowy broni oraz prowadzenie zajęć oświatowych, m.in. z historii Polski. Z tego ostatniego wkrótce została zwolniona, ponieważ przekazywała historię, jaką znała z polskiej przedwojennej szkoły.

W batalionie kobiecym skończyła podoficerską szkołę. W grudniu 1943 r. zdała egzamin ze strzelania i budowy rusznicy przeciwpancernej. Ponieważ nie nadawała się do służby liniowej, została przydzielona do sztabu. Była najpierw protokolantką, następnie sekretarzem Sądu Polowego 1. Dywizji Piechoty. Ze sztabem 1. Dywizji przebyła drogę frontową z Sielc do Berlina. Po zakończeniu działań wojennych przyjechała z 1. Dywizją do Polski. Zdemobilizowana została w Siedlcach 29. października 1948 r., w stopniu kapitana. Odznaczona jest Srebrnym Medalem „Zasłużonym na Polu Chwały”, medalami i odznakami wojennymi oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zamieszkała w Warszawie. Wyszła za mąż za mjr. Franciszka Andrzejewskiego. Udzielała się w pracy społecznej w Lidze Kobiet, opiekowała starymi ludźmi. Wychowała troje dzieci: Halinę (1948), Annę

7/2

(1954) i Bogdana (1955). Córki mają wyższe wykształcenie. Anna mieszka w Bostonie w USA, najstarsza córka i syn - w Warszawie. Mąż nie żyje od 14. 09. 1994 roku. Pochowany został na Starych Powązkach w Warszawie, obok grobu rodziców, dziadków i pradiadków Marii.

W 1946 roku powrócili z Syberii rodzice i siostra Teresa. Ojciec, wywieziony z więzienia w Białymstoku, dołączył do rodziny na Syberii, w której nie zastał już trójki swoich dzieci - poszły do wojska. Syna już nigdy nie zobaczył. Nie zobaczył też swojej małej córki, ani matki, która umarła w Kwitoku w 1941 r. W syberyjskiej tajdze została na zawsze ze swoją wnuczką Elżunią.

*Na podst. relacji Marii Andrzejewskiej
i informacji Anny Szelewicz*

**BARABASZ Eugenia z d. Tomczak
(13. 10. 1925 – 18.11.2007)**

Urodziła się na Kresach Wschodnich w osadzie Wola Piłsudskiego, gm. Radziwiłłów, pow. Dubno, woj. wołyńskie. Ojciec, Teofil Tomczak, ur. w 1897 r. na Lubelszczyźnie, w wieku 17. lat wstąpił do Polskiej Organizacji Wojskowej. Służył w 7. pułku ułanów lubelskich, stacjonującym w Mińsku Mazowieckim. Walczył na froncie I wojny światowej. Za bohaterskie czyny otrzymał liczne odznaczenia bojowe i Krzyż Kawalerski OOP. Jak inni legioniści, dostał 25 ha ziemi, przeznaczonej pod osadnictwo wojskowe na Wołyniu. W 1922 r. zamieszkał z żoną Anielą z d. Smyk w majątku k. Poczajowa, w powiecie dubieńskim. Z wiana ślubnego żony i własnych oszczędności dokupił jeszcze gruntu, tak, że majątek powiększył do 36. ha urodzajnej ziemi. W małżeństwie Teofila i Anieli urodziło się dwoje dzieci: Eugenia i Ryszard (1929).

W osadzie Wola Piłsudskiego mieszkało 30 wojskowych rodzin. Panowała w niej atmosfera głębokiego patriotyzmu. Dzieci wyrastały w klimacie rozmów o bohaterskich czynach polskich żołnierzy. Beztróskie dzieciństwo Eugenii (7 lat) i Ryszarda (5 lat) przerwała niespodzianie śmierć matki w 1932 r.

Eugenia Tomczak rozpoczęła naukę w szkole powszechnej w pobliskiej wsi Podzamcze Wołyńskie. 1. września 1939 r. lotem błyskawicy rozeszła się w osadzie wieść o napaści Niemiec na Polskę. Eugenia kończyła wtedy 14 lat. Wiadomość o wojnie była wstrząsem, tym

IV Korespondencja

1. List Anny Rojewskiej, dokumentalistki Dz. Arch. WSK
Toruń, dn. 30 I 2002r. do Meni Pasłanecz - Androjewskiej, W-6a
(Zamiana informacji o założeniu toczk. 2285/1564)
mps. Ksero K.1. S.1
2. List A. Rojewskiej, Toruń 16 III 2002r. do Meni Androjewskiej
(Zamiana podziękowań za przysłane materiały: ksero lekturami, zdjęciami
z przesłane do Memorialu.)
mps. Ksero K.1. S.2

IV/1

Toruń, dnia 30.1 2002r.

Pani Mania Paulomez-Andrzejska

.....
02-010 Warszawa
.....

L. o. l. 278/502

Szanowna Pani,

Uprzejmie informuję, że w naszym Archiwum w dziale Wojennej Służby Kobiet została założona w 2001 roku Paniteczka osobowa o numerze inwentarza 2285/WSK w której umieściliśmy Pani relację ze służby w Wojsku Polskim. Relacja wpłynęła do Archiwum WSK za pośrednictwem Pani Ireny Królikowskiej kombatantki LWP, mieszkającej w Warszawie, która od kilku lat aktywnie współpracuje z Fundacją Archiwum Pomorskie Armii Krajowej w Toruniu.

W Archiwum WSK gromadzimy relacje kobiet-żołnierzy z terenu całej Polski z różnych formacji: AK, NSZ, PSK, BCh, LWP. Jestem dokumentalistką Archiwum WSK, zajmuję się gromadzeniem i opracowywaniem dokumentów kobiet-żołnierzy I i II Armii Wojska Polskiego. Mam wiele przyjaznych kontaktów z kombatantkami mieszkającymi w Warszawie, Wrocławiu, Zielonej Górze, także w innych miastach. Będę ogromnie wdzięczna Pani za odpowiedź. Mam prośbę o ile jest to możliwe to proszę o przysłanie swojego zdjęcia, najlepiej z okresu wojny, może być z okresu późniejszego. Proszę również o kserokopie legitymacji posiadanych odznaczeń. Zależy mi także na pozyskaniu nazwisk i adresów Pani koleżanek kombatantek, może napiszą swoje relacje, wspomnienia.

Wysyłam Pani materiały informujące o działalności Fundacji i Memorialu general Marii Wittek.

W imieniu Pani Profesor Elżbiety Zawackiej - założycielki toruńskiej Fundacji, serdecznie Panią pozdrawiam, życzę wiele zdrowia z prośbą o nawiązanie kontaktu z naszym Archiwum.

Z wyrazami głębokiego szacunku

Anna Rojewska
mgr Anna Rojewska

Dokumentalistka Archiwum WSK

17/2

Toruń, dnia 16 III 2002r.

MEMORIAL
General Marii Wittek

1.dz.881 WSK 2002

Pani Maria Andrzejewska
ul.

Warszawa 02 - 010

Kopia

tylko list

Droga i Miła Pani,

Jakże się cieszę, że odpowiedziała Pani na moją prośbę. Bardzo dziękuję za przysłane materiały, piękne zdjęcie, życiorys, kserokopie legitymacji.

Z całego serca dziękuję za podpisane zgłoszenie do Memoriału general Marii Wittek i dar pieniężny 50 zł. To dzięki takim ofiarodawcom jak Pani możemy kontynuować nasze prace archiwalne i wydawnicze. Mam nadzieję, że nasze kontakty będą przyjazne i trwałe. W dniach 26- 28 lutego byłam w Warszawie. Zaprosiły mnie Platerówki. Byłam na spotkaniu przy AL. ^{Wjazdowskie} Jeruzolimskich 6a.

Żałowałam, że była wyjątkowo brzydka pogoda deszczowo- śnieżna. Z trudem dotarłam na Wolę, tam miałam nocleg. W skrócie o tym spotkaniu napisałam w Biuletynie Fundacji, który wyślę Pani jeszcze w tym miesiącu. Bardzo bym się ucieszyła gdybym przy następnej okazji mogła się z Panią spotkać. Myślę, że w pobliżu Pani zamieszkania jest ul Marszałkowska i Sempołowska. Mieszkają tam p. Ludwika Raut i p. Irena Królikowska z którymi mam bliskie kontakty. Może zna Pani Adelę Żurawską ? O ile jest możliwe proszę podać adresy swoich koleżanek, proszę je zachęcić do napisania własnych relacji. Za tę współpracę będę Pani bardzo wdzięczna.

z okazji zbliżających się Świąt Wielkanocnych życzę
wiosennego nastroju od wszystkich dokumentalistek Archiwum WSK
z szczerkiem dla Pani i Bliskich

Anne Rojewska

2072/17

T. 2285/USK

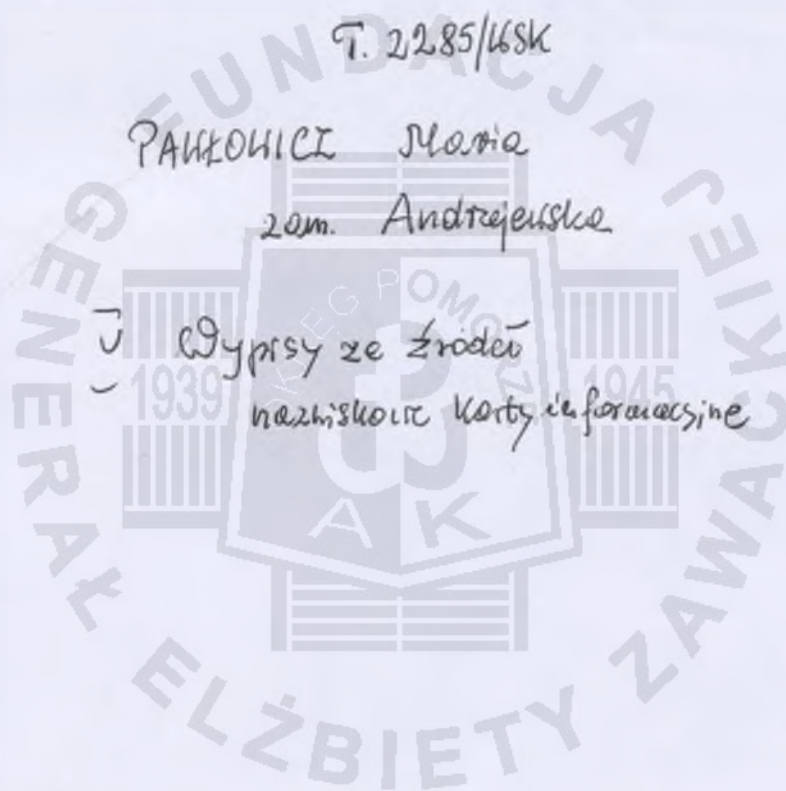
LWP

PAŃKOWICZ Maria

zam. Andrejewsko

Wypisy ze źródeł

nazwiskowe karty informacyjne

T. 2285/LSK

ZSRR/LWP

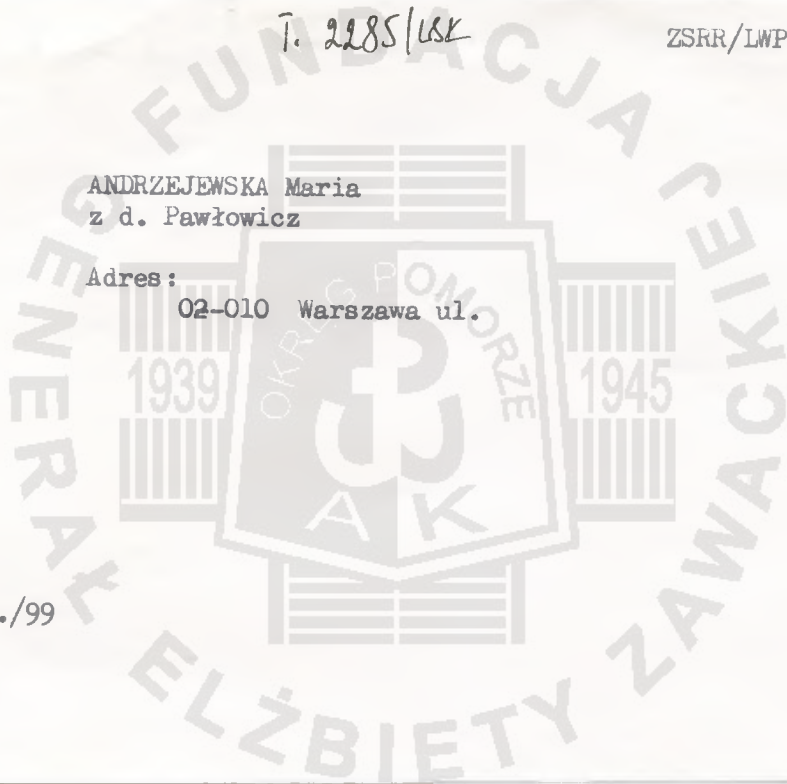
2

ANDRZEJEWSKA Maria
z d. Pawłowicz

Adres: 02-010 Warszawa ul.

I.Wierzb./99

ka/7

i

T. 2285/USK

ZSRR/LWP

ANDRZEJEWSKA Maria z d. Pawłowicz

Zródło informacji:

Kwestionariusz

Kwestionariusz "Towarzyszek frontowych dróg"

Ankieta członka klubu kombatantów LDP

Korespondencja

Relacja własna

Złożono:

Archiwum Pomorskie A.K.

87-100 Toruń ul. W.Garbary 2

I.Wierzb./99

nsa/7

a

T. 2285/USK

ZSRR/LWP

Z d. PAWŁOWICZ Maria
Zam. ANDRZEJEWSKA

1939

1945

I.Wierzb./99

Wa/7

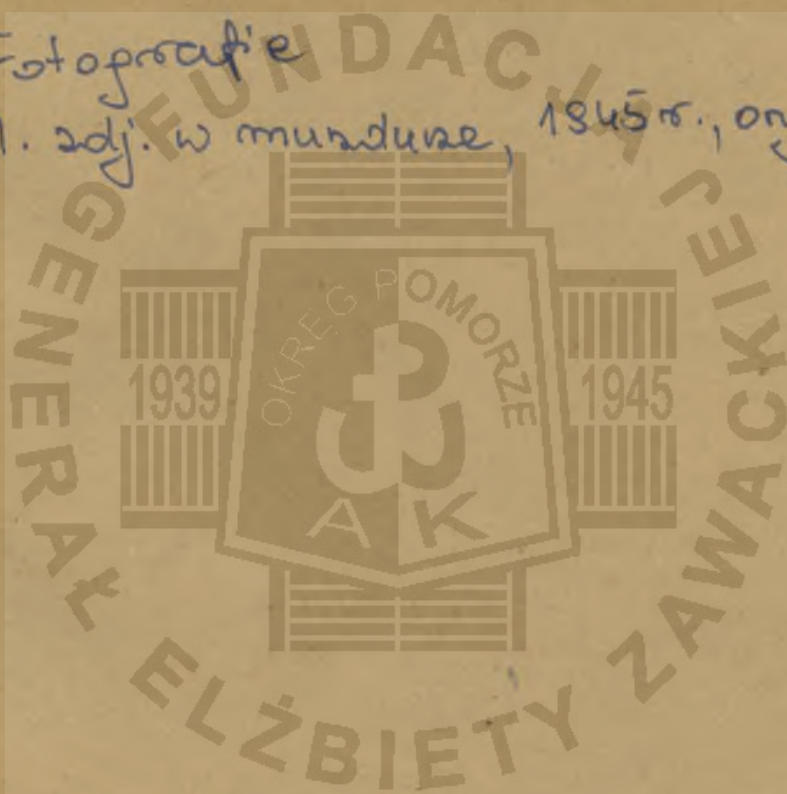
T... WSK

dwp

ANDZEJEWSKA Marie
2 ul. Pawłowicz

VI .Fotografie

1. zdj. w mundurze, 1945 r., oryg. (5,8x8,5)
zdj 1

Z. Świtaj. 2013r. oprac. arch.

1. WSK

Tępli osobowe

2. T... WSK

3. oryg., 5,8 x 8,5

4.

5. ANDRZEJSKA

Maria

2 pl. Pawłowa

6. 1845 r.

7. poka.

8. opis na odwrocie fotogr.

Maria Andrzejska

2 pl. Pawłowa

1. D. Piecho by im. T. Kościuszki
Sizka sądownicza

2. zgł. pomyślane do albumu 1845 r.

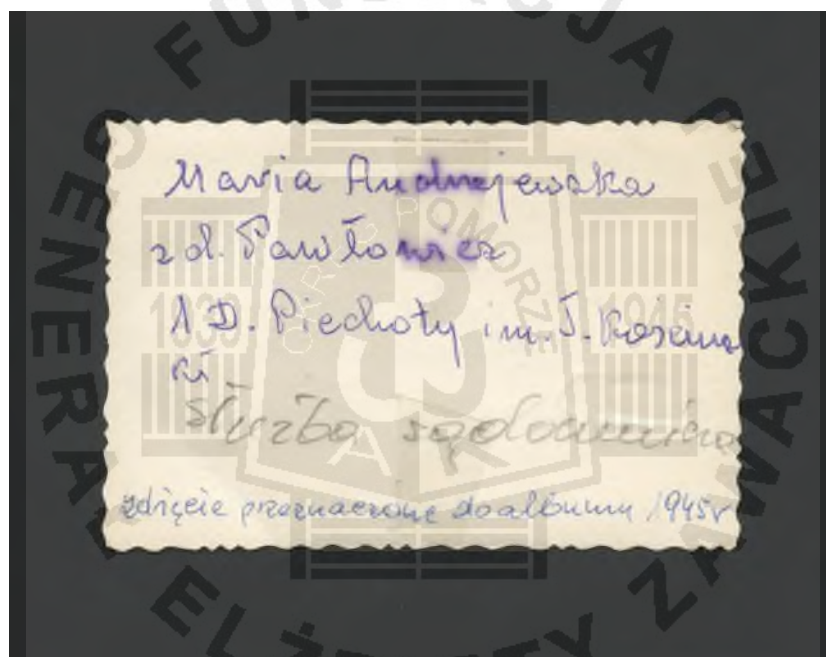
2. Świataj. 2013 r. oprac. arch.

2MP

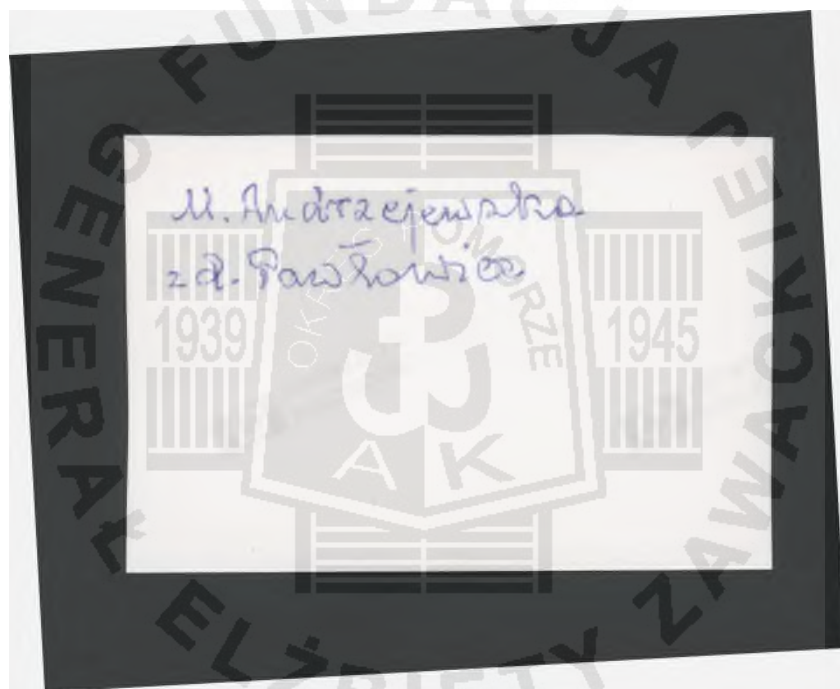
nr 42
Maria Andrzejska
IDP - sl. sądownicza.

Maria Anđonejewa
z d. Pawłowa
1 D. Piechoty im. J. Piłsudskiego
nr -
Służba społeczna
zdjęcie przesłane do albumu 1945r

PAKTOVICZ Maria

